

Bedömningsgrunderna för urvalsprovet i Nordiska språk och nordisk litteratur 2024

Provet består av 2 delar. Provet tar 3 timmar. Du kan fördela tiden på de olika delarna hur du vill. Du kan fritt förflytta dig mellan de olika delarna under provets gång. Spara dina svar alltid före du avslutar uppgiften.

Under provet får du öppna endast urvalsprovssystemet och separata materialfiler. Du kan planera dina svar och skriva egna anteckningar på konceptpappret. Anteckningarna på konceptpappret beaktas inte i bedömningen. I urvalsprovet kan det finnas material i pdf-format. Det är tillåtet att ha materialet i ett separat fönster invid frågorna. Du får använda sökfunktion (Ctrl+F eller Cmd+F). Materialet som delas ut under provet får användas endast för urvalsprovet. Av upphovsrättsliga skäl är det inte tillåtet att dela materialet vidare.

Uppgifterna i urvalsprovet är på svenska. Du måste också svara på uppgifterna på svenska.

Bedömningen av urvalsprovet

Urvalsprovet består av 2 delar. I del 1 kan du få 0–60 poäng och i del 2 kan du få 0–40 poäng. Alla som deltar i provet bedöms i del 1 och de sökande rangordnas utgående från detta. Del 2 av provet bedöms endast för de 30 sökande som klarat sig bäst i del 1.

Du kan endast bli antagen om du placerar dig bland de 30 bästa sökandena baserat på poängen från del 1 av provet. Dessutom måste du uppnå minimipoängen för varje del. Minimipoängen fastställs av provets bedömare efter provet. Poängen från båda delarna räknas ihop. Maximipoängen för urvalsprovet är 100. Del 1 av urvalsprovet består av analysuppgifter. Uppgifterna mäter hur väl du behärskar och kan tillämpa innehållet i provlitteraturen. Del 2 består av uppgifter som mäter dina språkkunskaper. Uppgifterna kan mäta ordförråd, språkkänsla och förmågan att konstruera en text.

Uppgift 1.1 a (0–20p) Skriv en språkvetenskaplig essä utifrån följande instruktioner

Diskutera hur stavning, språknormer och ordförråd i Madicken representerar en viss tid och plats och hur berättelsen skulle påverkas av en stavningsreform, förändrad stavning av vissa ord eller uppdatering av ordförrådet.

Besvara i relation till

- Lindgren, Astrid. Madicken. Raben & Sjögren. Kap. 1
- Svensson, Anders. 2023. Äljar och taksar försvann i debatten. Språktidningen.

- Svensson, Anders. 2023. Stilen och språkdragen som kännetecknar Astrid Lindgren – Småländskan färgar Emil i Lönneberga. Språktidningen.

Ditt svar ska skrivas i essäform.

Hänvisa till följande texter:

- Lindgren, Astrid. Madicken. Raben & Sjögren. Kap. 1
- Svensson, Anders. 2023. Äljar och taksar försvann i debatten. Språktidningen.
- Svensson, Anders. 2023. Stilen och språkdragen som kännetecknar Astrid Lindgren – Småländskan färgar Emil i Lönneberga. Språktidningen.

Essän bedöms utifrån följande kriterier:

A) 5p – Essästruktur

Är det en essä med en klar och tydlig struktur med inledning och avslutning?

- Ja, absolut --> 5p
- Någorlunda, saknar eventuellt inledning eller avslutning --> 3p
- Nja, svaret är ostrukturerat --> 1p

B) 5p – Användning av primärlitteraturen

Använder skribenten primärlitteraturen i sin diskussion?

- Ja, tar exempel från romanen i relation till diskussionen om hur språket visar tid, plats och påverkan av ev. stavningsreform --> 5p
- Ja, tar exempel från romanen, men endast i diskussion om bokens språk på en grundläggande nivå --> 3p
- Ja, tar exempel från romanen, men utan att diskutera dem - -> 1p

C) 5p – Användning av sekundärlitteratur

Använder skribenten sekundärlitteraturen i sin diskussion?

- Ja, tar exempel från artiklarna vad gäller stavning, ord mm representerar en tid och en plats, och/eller hur stavningsreform kan påverka språket --> 5p
- Ja, tar exempel från sekundär litteraturen för diskussion av bokens språk men på en grundläggande nivå --> 3p

- Ja, tar exempel från sekundärlitteraturen, men utan att diskutera dem --> 1p

D) 5p – Vetenskaplig diskussion om språk

För skribenten ett språkvetenskapligt resonemang, inklusive använder skribenten korrekt och varierad terminologi inför språkforskning?

- Ja, ett tydligt språkvetenskapligt resonemang med lämplig terminologi, använder t.ex. tydliga och flera exempel --> 5p
- Ja, ett någorlunda tydligt språkvetenskapligt resonemang, använder t.ex. någorlunda tydliga språkliga exempel, men få --> 3p
- Nja, resonemanget är gränsfall till inte språkvetenskapligt, använder t.ex. få och/eller otydliga exempel samt terminologin används bristfälligt eller i något fall lite felaktigt --> 1p

Uppgift 1.1 b (0–20p) Skriv en litteraturvetenskaplig essä utifrån följande instruktioner

Diskutera hur författaren Astrid Lindgren använder språket i Madicken till att skapa persongalleriet och stämningen.

Skriv minst 200 ord.

Besvara i relation till

- Lindgren, Astrid. Madicken. Raben & Sjögren. Kap. 1
- Svensson, Anders. 2023. Äljar och taksar försvann i debatten. Språktidningen.
- Svensson, Anders. 2023. Stilen och språkdragen som kännetecknar Astrid Lindgren – Småländskan färgar Emil i Lönneberga. Språktidningen.

Ditt svar ska skrivas i essäform.

Hänvisa till:

- Lindgren, Astrid. Madicken. Raben & Sjögren. Kap. 1
- Svensson, Anders. 2023. Äljar och taksar försvann i debatten. Språktidningen.
- Svensson, Anders. 2023. Stilen och språkdragen som kännetecknar Astrid Lindgren – Småländskan färgar Emil i Lönneberga. Språktidningen.

Essän bedöms utifrån följande kriterier:

A) 5p – Essästruktur

Är det en essä med en klar och tydlig struktur med inledning och avslutning?

- Ja, absolut --> 5p
- Någorlunda, saknar eventuellt inledning eller avslutning --> 3p
- Nja, svaret är ostrukturerad --> 1p

B) 5p – Användning av primärlitteraturen

Använder skribenten primärlitteraturen i sin diskussion?

- Ja, använder exempel från romanen i relation till diskussionen om hur författaren använder språket i romanen till att skapa persongalleriet och stämningen. --> 5p
- Ja, tar exempel från romanen, men endast i diskussion om romanens språk på en grundnivå --> 3p
- Ja, tar exempel från romanen, men utan att diskutera dem --> 1p

C) 5p – Användning av sekundärlitteratur

Använder skribenten sekundärlitteraturen i sin diskussion?

- Ja, tar exempel från artiklarna i diskussionen om hur författaren använder språket i romanen till att skapa persongalleriet och stämningen. --> 5p
- Ja, tar exempel från artiklarna, men endast i diskussion om romanens språk på en grundnivå --> 3p
- Ja, tar exempel från artiklarna, men utan att diskutera dem --> 1p

D) 5p – Vetenskaplig diskussion om litteratur

Använder skribenten korrekt och varierad litteraturvetenskaplig terminologi?

- Ja, använder tydliga och flera exempel på litteraturvetenskaplig terminologi --> 5p
- Ja, använder någorlunda tydliga, men få exempel på litteraturvetenskaplig terminologi --> 3p
- Nja, använder få, men otydliga, exempel på litteraturvetenskaplig terminologi --> 1p

1.2

Uppgift 1.2 a: Bestämd form som bryter mot normen (standardspråket)

Definition: För att peka ut att något är redan känt och att det är en specifik sak som refereras till används på svenska bestämd form. Bestämd form av substantiv skapas i svenska med slutartikel t.ex. -en, -et som i *boken*, *provet*. Det finns regler och normer kring när man använder bestämd form, dvs. konventioner som används i en viss varietet av språket t.ex. i standardspråket som är den varietet som oftast används i formella och offentliga texter. Från artikeln: ”'Jag sär, jag sär, det är onaturligt med all den här värmen', säger Linus-Ida och torkar svetten ur pannan. 'Det är som att skölja tvätt i Nilfloden i **Afrikat** och inte som hemma i **Svärjet**.'” (s. 15)

Svar: Afrikat, Svärjet – namn kan vanligtvis inte ta bestämt artikel men här har det lagts till på ortnamnen *Afrika* och *Sverige* vilket bryter mot normen. Ortnamn som representerar vattendrag är ofta i bestämdform såsom Nilfloden men kan alltså inte ges som svar här eftersom det inte bryter mot normen.

Uppgift 1.2 b: Passiv

Definition: En verbform eller verbkonstruktion (med hjälpverb) som indikerar att subjektet inte är den som utför eller upplever det som uttrycks av verbet utan snarare är den som utsätts för eller påverkas av handlingen.

Från artikeln: ”Det är bara när hon har ställt till någonting och behöver **förmanas**, som hon **kallas** Margareta.” (s. 8)

Svar: förmanas / kallas - Madicken blir subjekt i meningen och agenten / utföraren saknas

Uppgift 1.2 c: Interjektion

Definition: Ett ord som vanligtvis är oböjligt och som uttrycker känslor, hälsningar eller svar.

Från artikeln: ”'Hu vale, en sån olåt', säger hon. 'Kan inte Madicken nåra vackra sånger?'” (s. 9)

Svar: “Hu vale” – ett utrop för att uttrycka obehag

Uppgift 1.2 d: Superlativ

Definition: En jämförelseform av adjektiv och vissa pronomen, particip och adverb som uttrycker att något är högsta graden av det adjektivet (pronominet, partipet eller adverbet).

Från artikeln: ”Sss, det är ett vanligt rött hus! Det är som ett hus förstås. I köket är det **trevligast**, Lisabet och jag leker i vedskrubben, och så hjälper vi Alva när hon bakar.” (s. 11)

Svar: trevligast – superlativ av “trevligt” i betydelsen “mest trevligt”

Uppgift 1.2 e: Konjunktion

Definition: Ett ord som samordnar fraser, satser och satsdelar av samma typ med varandra.

Från artikeln: "Det är inte riktigt sant att Madicken har börjat skolan, **men** hon är inskriven **och** det är bara en vecka kvar till uppropet." (s. 13)

Svar: men / och – två huvudsatser binds samman av konjunktionerna *men* respektive *och*.

Uppgift 1.2 f: Intertextualitet

Intertextualitet innebär relationer till andra texter, t.ex. citat, allusioner, parodier, adaptationer, imitationer, litterära referenser.

Svar: flera exempel, t.ex. ABC-visan, Bibelhistorien om Moses, psalm

Uppgift 1.2 g: Liknelse

En liknelse mellan två begrepp innebär att två saker jämförs med varandra utifrån sina likheter med hjälp av ord såsom: "som" eller "liksom".

Svar: flera exempel, t.ex.: när Linus-Ida säger "Den ungen får sina infall lika fort som en gris blinkar". Där användes "som" för att jämföra Madickens infall med hur snabbt en gris blinkar.

Uppgift 1.2 h: Uppprepning

Något upprepas på exakt samma eller liknande sätt som förstärkning.

Svar: flera exempel, t.ex. Linus-Ida säger ofta "jag sär, jag sär", vilket förstärker hennes känsla i det som uttrycks därefter.

Uppgift 1.2 i: Rim

Ett stilmedel som innebär att vissa ljud upprepas i slutet av ord, fraser eller versrader.

Svar: flera exempel, t.ex. "sjön" och "töm" i "rakt över sjön och ta svansen till töm", där vokalen + nasalerna gör ett fungerande rim.

Uppgift 1.2 j: Motsats

Motsatser är ord eller beskrivningar som står i motsatsförhållande till varandra.

Flera exempel, t.ex. "ut" och "in" i "vi klättrar ut och in genom fönstrena..." som beskriver motsatta riktningar.

Uppgift 2

Skriv en text på ca 400 ord om hur språklig variation kan och får synas och användas i svenska texter. Hur får t.ex. författare, journalister, lärare, lekmän variera sitt språk? När måste de använda normenligt standardspråk? När måste de veta vad de senaste rekommendationerna är vad gäller stavning och ordbruk m.m.? När kan de kreativt variera sitt språk mer fritt? Motivera ditt svar och referera till texterna från förhandsläsningen.

Välj om du vill skriva texten ur ett språkvetenskapligt eller litteraturvetenskapligt perspektiv. Oavsett inriktning förväntas du referera till/ta som utgångspunkt

- Svensson, Anders. 2023. Äljar och taksar försvann i debatten. Språktidningen.
- Svensson, Anders. 2023. Stilen och språkdragen som kännetecknar Astrid Lindgren – Småländskan färgar Emil i Lönneberga. Språktidningen.

men det är din egen tolkning som gäller för uppgiften.

Din text kommer att bedömas på följande sätt: 1) förmåga att gå i dialog med texterna (10 p), 2) textstruktur och textbindning (10 p), 3) grammatisk korrekthet (10 p) och 4) ordförråd och idiomatik (10 p).

Varje del (1–4) ger maximalt 10 poäng.		
1	Kontakt med i alla fall 1 av texterna genom hela texten: Den sökande har förstått facklitteraturen.	10 p
	Reduktion av poäng om kontakten är mindre tät. Om endast det som anges i uppgiftsbeskrivningen nämns blir det 3 p	
2	Det finns inledning och avslutning i texten = den sökandes text. Det går en röd tråd genom texten = den sökandes text. God textbindning	10 p

	inom stycken och över styckesgränser.	
	Reduktion av poäng beroende på hur många brister det finns i textbindning. Flera brister i textbindningen ger 3 p.	
3	Ord och idiom: Korrekt användning av ord och idiom	10 p
	Varje felaktigt använt ord eller idiom: –1 p. Stavfel har endast inverkat på bedömningen av den här kategorin om de inneburit att ordet kunnat tas som ett annat och således försvårat förståelsen av texten.	
4	Grammatik och språkligkorrekthet: genomgående korrekta grammatiska strukturer, inkl. stavning.	10 p
	Varje felaktig grammatisk struktur: –1 p	